

Vabariigi Valitsuse korralduse „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00“ seletuskiri

Sissejuhatus

Korralduse eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Viimaste nädalate suundumused ja viiruse leviku jätkuv epideemiline tõus on näidanud, et COVID-19 olukord on väga kriitiline, haigestumuse intensiivsus on väga suur ja langustrendi ei ole näha. Terviseamet on Eestis koroonaviiruse laialdase leviku tõttu välja kuulutanud tervishoiualase hädaolukorra.

Vabariigi Valitsus on kehtestanud uued, senisest rangemad piirangud, sest käesoleva korralduse kehtestamise ajal, märtsis 2021, kujutab viiruse epideemia endast mitte üksnes suurt, vaid ka kõrgendatud ohtu korrakaitseaduse § 5 lõigete 3 ja 4 tähenduses. Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ jõustusid uued piirangud ja meetmed 11. märtsil 2021. a kauplustes, meelelahutusasutustes ja toitlustusasutustes viibimisele ja liikumisele, piirati spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimist, samuti kehtestati lisapiirangud sportimisele, treenimisele, noorsootöele, huvitegevusele, huviharidusele, täienduskoolitusele ja täiendõppele. Lisapiirangud kehtivad kuni 11. aprillini 2021. a.

Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2020. a korraldusega nr 322 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. septembrist 2020. a kuni 24. oktoobrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00. Vabariigi Valitsuse 15. oktoobri 2020. a korraldusega nr 348 pikendati 25. oktoobrist 2020. a kuni 24. novembrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi keeldu müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00. Vabariigi Valitsuse 18. novembri 2020. a korraldusega nr 412 pikendati alates 25. novembrist 2020. a kuni 26. jaanuarini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi keeldu müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00. Vabariigi Valitsuse 15. jaanuari 2021. a korraldusega nr 10 pikendati alates 27. jaanuarist 2021. a kuni 28. veebruarini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi keeldu müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kell 22.00 kuni 10.00. Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2021. a korraldusega nr 76 pikendati alates 1. märtsist 2021. a kuni 31. märtsini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi keeldu müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

Käesoleva korralduse kohaselt on alkohoolse joogi jaemüügi õigus jätkuvalt peatatud müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00. Kooskõlas senise praktikaga pikendatakse käesoleva korraldusega seni kehtinud alkohoolse joogi jaemüügi õiguse piirangut ja erandeid uueks perioodiks kuni 30. aprillini 2021. a (kaasa arvatud) koroonaviiruse leviku tõkestamise eesmärgil.

Alkoholi tarbimisele suunatud piirangud on põhjendatud, sest alkoholi tarbimine nõrgendab inimese immuunsüsteemi ja seega organismi vastupanuvõimet nakkushaigustele. Suurtes

kogustes alkoholi tarbimine suurendab ägeda respiratoorse distressi sündroomi (ARDS) riski, mis on COVID-19 üks raskemaid tüsistusi.¹ Lisaks muudab alkoholi tarvitamine inimese käitumist, sealhulgas vähendades ohutaju, soodustades riskikäitumist, ning suurendab viiruse leviku ennetamiseks ette nähtud käitumisjuhiste järgimata jätmise tõenäosust. Samuti pikendab jaemüük kohapeal tarbimiseks inimeste koosviibimise aega. Eeltoodu tingib omakorda inimeste nakatumise ja teiste inimeste nakatamise riski suurenemise. Seetõttu on põhjendatud, et pikendatakse alkohoolse joogi jaemüügi õiguse kohta kehtestatud piirangute kehtivust üle riigi müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks.

Korralduse eelnõu on koostanud Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi, Terviseameti, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

Selgitused korralduse kohta

Jaemüük on alkoholiseaduse (edaspidi AS) § 3 lõike 1 punkti 5 kohaselt alkoholi müügiks pakkumine, müük või mis tahes võlaõigusliku lepingu sõlmimine või mis tahes õiguslikul alusel majandustegevuse raames kättesaadavaks tegemine või üleandmine tarbijale tarbijakaitseaduse tähenduses. AS sätestab loetelu müügikohtadest, kus alkohoolse joogi jaemüük on lubatud, nt kauplused, toitlustusettevõtted, majutusettevõtted, sõitjateveo teenuse osutamisel kasutatav vee- või õhusõiduk jm (AS § 40 lg 1).

Alkoholi müük kauplustes kella 22.00 kuni 10.00 on juba praegu AS alusel piiratud. Samas teistes lubatud müügikohtades alkoholi müügile öisel ajal AS piiranguid ei sea. AS § 40 lõike 2 kohaselt on alkohoolse joogi jaemüük kohapeal tarbimiseks lubatud ainult sama paragrahvi lõike 1 punktides 2–6 ja 8–10 nimetatud müügikohtades. Alkohoolse joogi kaasamüük on sõltumata müügikohast keelatud ajavahemikul kella 22.00 kuni 10.00.

AS § 36 lõike 1 punkt 1 lubab avaliku korra tagamise huvides Vabariigi Valitsusel peatada alkohoolse joogi jaemüügi õigus riigis tervikuna. Avaliku korra mõiste tuleneb korrakaitseaduse §-st 4, mille kohaselt on avalik kord ühiskonna seisund, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning õigushüvede ja isikute subjektiivsete õiguste kaitstus. Korraldus kehtestatakse inimeste elu ja tervise kaitseks ning COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks. Korraldumiste oht seisneb viiruse leviku ennetamiseks ette nähtud käitumisjuhiste järgimata jätmises.

Korralduse punktiga 1 piiratakse riigis tervikuna alkoholi müüki kõigis müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

Punktiga 2 nähakse ette erandid punktis 1 kehtestatud piirangust. Alkohoolse joogi jaemüügi piirangut ei kohaldata rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale. Erand nähakse ette rahvusvaheliseks liikluseks avatud lennujaama ja sadama ainult reisijatele ette nähtud alal asuvas müügikohas, st sadama ja lennujaama puhul selle ootealal pärast pardakontrolli väravaid enne reisija pardale minekut ning rahvusvahelisi reise tegeva õhusõiduki pardal. Lennujaama julgestuspiirangu alal asuva VIP-teenuse ja Business Lounge'i sissepääsupaketid on mh pikka aega klientidele ette müüdnud ning sisaldavad ka alkohoolseid jooke kohapeal tarbimiseks. Samas pääseb lennujaama julgestuspiirangu alale ja sadama ootealale ligi vaid eraldi tasu eest ja reisijapileti olemasolu

¹ https://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0010/437608/Alcohol-and-COVID-19-what-you-need-to-know.pdf?ua=1

korral. Lennujaama julgestuspiirangu alal ja sadama ootealal ei teki ka probleeme hilisema kontaktide tuvastamisega, sest on täpselt teada, mis lennule ja istekohale või millisele laevale inimene suundub. Sarnane erand on ka kehtivas alkoholiseaduses piirangute kehtestamisel jaemüügile.

Korralduses ettenähtud erandit ei kohaldata rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava veesõiduki pardal, sest laevade ühiskasutatavates siseruumides võib viibida korraga palju inimesi, mis suurendab võimalust viiruse levikuks lähikontaktide kaudu. Õhusõidukis on inimeste liikumisvõimalused piiratud ja selles viibitakse lühikest aega. Rahvusvahelise reisiliikluse puhul kehtib muu hulgas Vabariigi Valitsuse korraldus nr 282, mille kohaselt seatakse liikumisvabaduse piirang Eestisse sisenemisel riigipiiri ületanud isikutele. Sama korraldusega on kehtestatud ka täielik liikumisvabaduse piirang huvireisi raames laevale minekuks marsruudil Tallinn–Stockholm–Tallinn. Mõlemad piirangud toetavad nakkusriski vähendamist rahvusvahelises reisiliikluses.

Erand nähakse ette ka majutusettevõtetes ööbivatele külastajatele, kel on võimalik tarbida alkoholiseid jooke kohapeal majutusruumide minibaarides ja hommikusöögil. Majutusettevõtetes olev minibaar on väike kapp, enamasti külmkapp, kuhu saab paigutada jooke jms. Samuti kuuluvad minibaari erinevad klaasid ja pudeliavajad. Majusteenus koos minibaariga ja ka hommikusöögi pakettid, mis sisaldavad nt vahuveini, on valdavas enamikus külastajatele varem välja müüdnud. Minibaarid ei ole üldjuhul ka lukustatavad, mis raskendaks piirangu täitmist. Erandit kohaldatakse üksnes majutusasutuses ööbivate külastajate suhtes, kes saavad kasutada numbritoa minibaari ja hommikusöögi ajal tarbida pakettis ette nähtud alkoholiseid jooke. Toitlustamisel tuleb täita muu hulgas lisapiiranguid, mis on sätestatud Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ punkti 20¹⁴ alapunktis 8. Nimetatud alapunkti kohaselt tuleb majutusettevõtetel majusteenuse pakkumisel koos toitlustamisega tagada hotelli toitlustuskohtade asemel klientide toitlustamine alternatiivsete meetmetega, näiteks toateenindusega ajal, mil toitlustusettevõtte müügi- ja teenindussaalid viibimisele on kehtestatud piirangud. Majutusettevõtete erandid ei laiene piirangu kehtivuse ajal muudele majutusettevõtte ruumidele või osadele, seega alkoholne jook ei tohi olla kättesaadav piirangu ajal nt fuajees või koridoris asuvas joogiautomaadis või *lobby*-baaris.

AS § 36 alusel alkoholise joogi jaemüügi ajaline piiramine ei keela alkoholi tarbimist. Alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangu täitmise järelevalve käigus on leitud mitmeid ettevõtjaid üle Eesti, kes kasutavad alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangust kõrvale hoidmiseks erinevaid viise ja lahendusi. Viisid alkoholise joogi jaemüügi peatamise piirangust kõrvale hoidmiseks ei ole kooskõlas eesmärgiga ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Piirangute kehtestamise lähtekohaks on Terviseameti seisukoht, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtrliku inimesega, kellel on haigusele iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, muu hulgas kasutades samu toidu- või jooginõusid, või saastunud käte ning tihti kasutatavate puutepindade kaudu. Eriti suur on viiruse leviku oht siseruumides ning kohtades, kus viibib ühel ajal suur hulk inimesi. Alkoholi tarvitamise tagajärjel satuvad viiruseosakesed õhku ja pindadele ning sellega suureneb risk nakatada teisi inimesi. Alkoholi tarvitamine raskendab ka tagantjärele lähikontaktsete ringi kindlaksmääramist. Seetõttu on proportsionaalne piirata alkoholi müüki üle Eesti.

Politsei- ja Piirivalveamet on järelevalve käigus tuvastanud jaemüügi peatamise piirangu vältimise viise: alkoholi müüakse suures koguses laudadesse enne piirangu saabumist; alkoholi müüakse enne südaööd, võttes alkoholi „hoiule“ ja väljastades selle talongi alusel pärast piirangute saabumist; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse kallimaid pileteid, mille alusel võib kaasa võtta oma alkoholi; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse pileteid, mis sisaldavat tasuta alkoholi; kasutatakse avatud arvet, mis avatakse enne piirangu algusaega.

Kirjeldatud alkohoolse joogi jaemüügi õiguse piiramise nõuete rikkumisi on vähemaks jäänud. Tendents on see, et piirangute jõustumise alguses üritatakse otsida õigusvastaseid lahendusi, mida jääb üldjuhul vähemaks. Talvel ei ole aktiivne ka nn peobusside, -limusiinide, -veokite kasutamine piirangute eiramiseks. Kevadel võib see muutuda populaarsemaks, ning lisanduda võib ka jõgedel ja lahtedel sõitvate pidutsemiseks mõeldud parvede ja saunade kasutamine. Asutuste suletud uste taga peetakse üksikuid erapidusid. 2021. aastal on selliseid rikkumisi olnud 25 ringis.

Meelelahutusasutustes on Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ sätestatud nõuete rikkumine seotud alkoholi jaemüügi piirangu rikkumistega. Peamiseks rikkumiseks on jäänud asutuse lahtiolekuaja ületamine ehk pärast nõutud sulgemise aega on asutus avatud, kinni ei peeta ka hajutatuse nõudest. Alkoholi jaemüügi piirangu rikkumine eeldab müügifakti ja seetõttu kõigi nende rikkumiste puhul seda tuvastatud ei ole, kuid tihti on asutustes laual olnud siiski erinevad joogid, mis suure tõenäosusega on alkohoolsed. Selliseid meelelahutusasutuste poolseid lahtiolekuaja, hajutatuse ja alkoholi jaemüügi piirangu rikkumisi on Politsei- ja Piirivalveamet 2021. a jooksul tuvastanud 95 ringis. Sellised rikkumised leiavad aset eelkõige nädalavahetustel, kuid üksikuid juhtumeid on ka nädala sees. Piirkonniti on tendentsid erinevad, Ida prefektuuris, kus karmimad piirangud kehtisid juba varem, on vähem juhtumeid, raskus lasub suurematel linnadel või puhkuse veetmise kohtadena tuntud linnadel. Täiendavalt on alates 11. märtsist 2021. a kuni 11. aprillini 2021. a isikutel keelatud viibida ja liikuda meelelahutusteenuse osutamise kohas.

Näiteks 2020. aasta augustis tekkisid Tartu ja Ida-Viru maakonnas koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatava COVID-19 haiguskoldeid, milles valdav osa haigestunutest sai viiruse vahetult või edasikandumise teel alkoholi müügiga tegelevatest toitlustusettevõtetest, kus määrav osa inimeste käitumise mõjutamisel on alkoholil. Maakonna tasemel piirangu kehtestamise järel vähenes Tartu maakonnas nakatunute arv kiiresti. Tartu maakonnas alanes 7. augustil kehtestatud alkoholimüügi piirangu järel nakkuse leviku näitaja, olles piirangu kehtestamise hetkel 24,2 ning 27. augusti 2020. a seisuga 7,2. Seega võib hinnata, et piirangu kehtestamisel oli positiivne mõju viiruse leviku tõkestamisel. Seetõttu on alkoholimüügi piirang üks proportsionaalne ning põhjendatud meede viiruse leviku tõkestamisel ja puhangute ärahoidmisel, arvestades muu hulgas seda, et nimetatud nakkuskolletest nakkuse saanud isikute kaudu on tekkinud eraldiseisvad suurearvulised nakkuskoldeid. Arvestades seni olnud puhangute alguskoldeid ning neist lähtunud lähikontaktsete hulka, arvestades asjaolu, et pikalt siseruumis viibides ja alkoholi tarbides kaob distantsi jm meetmete mõju järgimine, ning sedagi, et alkoholi tarbimine nõrgendab inimese immuunsüsteemi ja seega organismi vastupanuvõimet nakkushaigustele, on kohaldatud meetmed eesmärgipärased ja proportsionaalsed.² Alkohol

² Suurtes kogustes alkoholi tarbimine suurendab ägeda respiratoorse distressi sündroomi (ARDS) riski, mis on COVID-19 üks raskemaid tüsistusi (WHO, https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/437608/Alcohol-and-COVID-19-what-you-need-to-know.pdf?ua=1).

muudab inimese käitumist ning suurendab käitumisjuhiste järgimata jätmise tõenäosust märgatavalt.

Vaatamata sellele, et piirangust hoiavad kõrvale üksikud ettevõtjad, võib nende tegevusest tulenev mõju viiruse levikule olla märkimisväärne ja pöördumatute tagajärgedega tervishoiusektorile. Samuti saavad piirangust kõrvale hoidvad ettevõtjad lisatulu piiranguid järgivate ettevõtjate arvel, mistõttu koheldakse ettevõtjaid ebavõrdselt. Kui piirangust kõrvale hoidmine jätkub, võib vajalikuks osutuda lisapiirangute kehtestamine. Piirangutest kõrvalehoidjate leidmiseks ning kõrvalehoidmise ärahoidmiseks on tugevdatud järelevalvet piirangu täitmise üle. Kirjeldatud juhtumite korral on võimalik kohaldada alkoholiseaduses või korrakaitseaduses sätestatud meetmeid ning vajaduse korral sunniraha.

Seatav piirang riivab ettevõtlusvabadusõiguse kaitseala, kuid on arvestades kehtivat olukorda vajalik, proportsionaalne ja kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi *PS*). Piirangu kehtestamisel on analüüsitud nii majanduslike (ettevõtjate) huvide kui ka sotsiaalsete huvide, põhiseaduslike väärtuste (sh inimeste tervise kaitse, avaliku korra ja turvalisuse tagamine) ja isikute põhiseaduslike õiguste tasakaalustamise vajadust. *PS* § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas *PS*-ga. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõte tuleneb *PS* § 11 teisest lausest, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute seadmine üldistes huvides ja need seatakse üle riigi.

PS § 31 kohaselt on Eesti kodanikel õigus tegelda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse. Seadus võib sätestada selle õiguse kasutamise tingimused ja korra. Ettevõtlusvabaduse kui vabadusõiguse kaitseala on riivatud, kui avalik võim mõjutab seda vabadust ebasoodsalt. Alkohoolse joogi jaemüügi piiramine on ettevõtlusvabadusse sekkumine ja ebasoodne mõju. *PS* § 31 teine lause annab seadusandjale volituse põhiõiguse – ettevõtlusvabadusõiguse piiramiseks *AS*-ga. Ettevõtlusvabaduse piiramiseks piisab igast mõistlikust põhjusest. See põhjus peab johtuma avalikust huvist või teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, olema kaalukas ja enesestmõistetavalt õiguspärane. Mida intensiivsem on ettevõtlusvabadusse sekkumine, seda mõjuvamad peavad aga olema sekkumist õigustavad põhjused (Riigikohtu 10.05.2002 otsus nr 3-4-1-3-02 p 14, Riigikohtu 06.07.2012 otsus nr 3-4-1-3-12, p 51). Arvestades, et selle vabaduse piiramiseks on alus seaduses ning legitiimne ja põhjendatud olukord, mis tuleneb avalikust huvist ning teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitse vajadusest, on sellise piirangu seadmine õiguspärane. Ettevõtlusvabaduse piirangut saab pidada mõõdukaks põhjusel, et alkohoolse joogi jaemüügi õigus peatatakse kindlaks perioodiks ning selle vajadust hinnatakse järjepidevalt, tuginedes epidemioloogiliste uuringutele ja iga päev kajastatud näitajatele (uute juhtude arv jne).

Alkohoolse joogi kättesaadavuse vähendamise eesmärki ei ole võimalik saavutada tõhusalt muul viisil. Ei ole vahendit, mis piiraks küll samavõrd alkohoolse joogi kättesaadavust ning vähendaks selle siseruumides tarbimisest lähtuvat ohtu viiruse levikuks, kuid piiraks vähem ettevõtjate õigusi. Seejuures on oluline märkida, et ettevõtlusvabaduse piirang kehtestatakse tähtajalisena, samuti ei peatata alkohoolse joogi jaemüüki tervikuna, vaid seda tehakse ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00. COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku ennetamiseks ja tõkestamiseks on alkohoolse joogi jaemüügi õigust piiratud ka varem, mistõttu ei ole tegemist uue, varem kehtestamata piiranguga. Raske on prognoosida, millal viiruse levik võimaldab piirangutest loobuda. Vältimaks ülemäära pikka piirangu perioodi, on korralduste kehtivuse ajaks kehtestatud üks kuu, mida vajaduse korral

pikendatakse. Piirangute kehtestamisel lähtutakse konkreetsest olukorrast riigis (nt näitajate tõus või langus, nakkuskollete levik ja haiguse levikuteed jms), samuti WHO edasistest suunistest. Eespool toodust tulenevalt on ettevõtlusvabaduse piirang mõõdukas ja proportsionaalne soovitud eesmärgiga. Arvestades nakkuse praegust levikut, haigete ja lähikontaktsete liikumist ja nakkuskollete asukohti ning isikute liikumisvabadust, on tõhusam kehtestada piirang kogu riigis tervikuna, mitte üksiku kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil.

AS § 36 lõike 2 kohaselt tuleb alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamisel riigis, maakonnas või kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil tervikuna teavitada alkohoolse joogi jaemüügi õigust omavat isikut sellest viivitamata massiteabevahendite kaudu. Seetõttu nähakse korralduse punktis 7 ette, et massiteabevahendite valdajatel tuleb korraldus viivitamata avaldada. Korralduse punkti 3 kohaselt on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil kohustus toimetada majandustegevuse registri kaudu korraldus viivitamata kätte alkoholi jaemüügiga tegelevatele isikutele. Korraldus avaldatakse ka Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Riiklikku järelevalvet alkohoolse joogi jaemüügiga seonduvate nõuete täitmise ning alkohoolse joogi tarbimise piirangute järgimise üle teostab oma haldusterritooriumil valla- või linnavalitsus, kes võib AS-s sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

Alkohoolse joogi jaemüügil kehtivate piirangute ja keeldude rikkumine (AS § 65) on karistatav väärteo korras. Alkohoolse joogi jaemüügil kehtivate piirangute või keeldude rikkumise eest, kui puuduvad mõne teise AS 5. peatükis nimetatud väärteo tunnused, karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 5000 eurot.

Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub allakirjutamisel. Alkoholi jaemüügi piirang ning erandid jõustuvad 1. aprillil 2021. a, mis jätab mõjutatud isikutele vajaliku aja korralduse nõuetekohaseks täitmiseks. Käesolev korraldus kehtib kuni 30. aprillini 2021. a.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 61 lõike 1 kohaselt kehtib haldusakt adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Korralduse kohaselt toimetab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium korralduse adressaatidele kätte majandustegevuse registri kaudu. Kuivõrd alkoholi jaemüügiga tegelevad ettevõtjad on registreeritud majandustegevuse registris, siis on võimalik seda kanalit kasutada korralduse kättetoimetamiseks. Vastavalt HMS § 27 lõike 2 punktile 3 loetakse elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud või edastatud dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressil. Seega tuleb korraldus digitaalallkirjaga varustatult või põhjendatud juhul üksnes e-templiga varustatult saata e-kirjaga või teha adressaatidele kättesaadavaks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil on võimekus mõne tunni jooksul pärast korralduse allkirjastamist edastada kõikidele ettevõtjatele kättetoimetamise teade. Seetõttu toimetatakse korraldus kätte sisuliselt viivitamata. Selleks, et ettevõtjatele jääks aega tegevus ümber korraldada (muuta töökorraldust, mitte tellida lisakoguseid), on jäetud korralduse allkirjastamise ja piirangu jõustumise vahele piisav aeg.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks meede, mis on hädavajalik avaliku korra tagamiseks viiruse leviku tõkestamiseks.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.